

Päť „P“ pre rozvoj slovenského poľnohospodárstva pôda – podpora – poradenstvo – predaj z dvora – pravidlá

PÔDA

Na Slovensku na 90 % poľnohospodárskej pôdy hospodária nájomcovia z časti bez nájomných zmlúv a platenia nájomného. Komasáciou prešlo doteraz kolem 10 % pôdy. Za Márie Terézie platilo pravidlo, že pôda sa nesmela deliť na menej ako 1/2 utra, pričom utro bolo 12 hektárov. Z toho môžeme predpokladať, že 6 hektárov malo uživiť jednu rodinu. Koľko rodín živia niekoľko sto hektárové farmy na Slovensku? Pokiaľ by sme 1000 hektárov vydělili šiestimi hektármi, vyšlo by nám 166,6 rodín, pri predpoklade štvorčlenných rodín máme na konci 666 spokojných a šťastných ľudí na vidieku. Z uvedeného vyplýva, že je potrebné aj naďalej v čo najväčšej miere pozemky sceľovať. Bolo by žiadúce, aby aj jednoduché komasácie financoval štát.

PODPORA

Akosi si nevieme rady s peniazmi na podporu poľnohospodárskej činnosti. Z celku – 90 % peňazí poberá 10 % subjektov. Medializácia korupčného správania pracovníkov Poľnohospodárskej platobnej agentúry (PPA) vyústila k zmenám na vrcholových miestach tejto inštitúcie. A pritom by stačila väčšia transparentnosť = všetko zverejňovať na webe.

Vyhodnocovanie projektov je tiež problém. PPA ani za rok nevyhodnotila niekoľko výziev, napr. podopatrenia 4.1 – **Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov**, či 6.1 – **Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov**. Na podopatrenie 6.3 – **Výzva na začatie podni-**

katelskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov aj napriek sľubom pracovníkov MPa RV SR do dnešného dňa nebola ani vyhlásená. Väčšia transparentnosť by prospela všetkým.

PORADENSTVO

Tešili sme sa, že v novom programovacom období 2014–2020 sa konečne priblížime k štandardu v okolitých krajinách, ale nestalo sa tak. Očakávame, že vyškolení terénni poradcovia umožnia farmárom viac sa venovať práci na poli a pri zvieratách a odbremení ich od hľadania riešení na internete i nekonečných byrokratických povinností.

Určite by sme sa vyhli nepríjemnostiam, aké nastali v roku 2015, keď subjekty, ktoré boli v ekológii a neodovzdali platný certifikát na aktuálnu úrodu na ÚKSÚP do 15. 11. 2015, prišli o 50 % dotácií (!).

A to nás čaká v najbližších rokoch ešte aj elektronické podávanie žiadostí o priame platby. Toto opatrenie vítame, ale potrebujeme s tým pomôcť. Nie každý farmár je taký zručný, aby si to vedel podať sám. Aj Agentúra pre rozvoj vidieka spolu s regionálnymi pracovníkmi Národnej siete rozvoja vidieka by mohla byť pri

tom nápomocná. Všetky jej aktivity by mali viesť k väčšej zamestnanosti a vzniku samozásobiteľských fariem na vidieku. Je viac ako žiadúce, aby sa konali vzdelávacie akcie na konkrétne podnety záujemcov z vidieka. Predpokladáme, že slovenský vidiek by vedel vytvoriť až 150 tisíc pracovných miest. Vychádzame z počtu obcí (cca 3000), v každej obci desať farmárov (30.000), každá farma má cca štyroch členov rodiny (120.000), plus obslužné práce cca 30.000. Hovoríme o tom už niekoľko rokov, ale zatiaľ to žiadneho zástupcu vedenia nášho štátu neoslovilo. A pri tom už spomínaná Mária Terézia bola toho názoru, že vajíčko vyrobené doma za 1 korunu je pre štát lacnejšie ako dovezené za 50 halierov. Tým, že na farmách vieme zamestnať aj ľudí s nízkym vzdelaním, resp. bez vzdelania, vykonávame pre štát aj určitú verejnoprospešnú činnosť. ➡

➔ Profesionálne poradenstvo tak ako je deklarované v Programe rozvoja vidieka 2014-2020 potrebujeme ako soľ.

PREDAJ Z DVORA

Umožnenie farmárom predávať na priamo svoje vlastné produkty spotrebiteľom bez zbytočnej byrokracie má viacero pozitívnych efektov, napr. podpora lokálnej ekonomiky (všetci majú peniaze a všetci sú spokojní), či to, že ľudiaedia zdravé potraviny (Hippokrates – „otec medicíny“ – už 400 rokov p. n. l. hlásal myšlienku: „Nech našim liekom je naša potrava.“). V neposlednom rade je potravinová sebestačnosť aj zo strategického hľadiska veľmi dôležitá. Už niekoľko rokov sa snažíme spoluplytvárať príručku pre prvovýrobcov na spracovanie jednotlivých komodít priamo na farme. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka nám

prisľúbilo, že bude schválená a budú sa podľa nej riadiť ako farmári, tak i kontrolné orgány. Ale čo s tým, keď vždy po voľbách začíname ako keby odznovu?

Zoberme si ako príklad predaj cigariet. Môžu sa predávať za podmienok, že je na nich napísané „fajčenie spôsobuje rakovinu“, „fajčenie škodí vám a všetkým okolo vás“, „fajčenie urýchljuje smrť“ a pod. Chceme, aby sa potraviny priamo od farmára, vyrobené za určitých dohodnutých podmienok priamo na farme mohli predávať s označením „predaj z dvora“. Toto označenie nám hovorí, že sa jedná o výrobok lokálneho prvovýrobcu, ktorý ho vyrobil podľa najlepšieho svedomia a je si vedomý, že je ako občiansko-právne, tak i trestnoprávne zodpovedný za jeho kvalitu.

PRAVIDLÁ

Je čas na zmenu legislatívy. Zákony, ktoré zvýhodňujú nájomcov pred vlastníkmi, hobby (myslím tým poľovníkov) pred prácou farmára, či znemožnenie hospodáriť na vlastnej pôde zdedenej po predkoch, ktorí na to, aby si ju mohli kúpiť, boli na robotách až v ďalekej Amerike, sú naozaj zlé.

Potrebujeme zvýšiť osvetu obyvateľstva o výhodách jedenia jedla „z blízka“. Deti v školách, chorí v nemocniciach i klienti v rôznych ústavoch by mali mať možnosť jesť čerstvé potraviny zo Slovenska.

Vítame uznesenie vlády č. 168 zo 4. 5. 2016, v ktorom:

- ☐ schvaľuje zásady pre zvýšenie bezpečnosti a kvality nakupovaných surovín pre hromadné stravovanie;
- ☐ konštatuje, že cestou ku kvalitnému hromadnému stravovaniu je kontrolovaná kvalita vstupných surovín, zachovanie výroby jedál a nápojov z čerstvých surovín, používanie potravinových komodít najvyššej kvality s výsledovateľnosťou pôvodu, pričom je potrebné podporiť spotrebu slovenských poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov prostredníctvom štátnych a verejných

inštitúcií formou ich prioritného nákupu pre zabezpečenie stravovania;

- ☐ ukladá ministerkám pôdohospodárstva a spravodlivosti a ministrom zdravotníctva, vnútra a obrany prijať kroky v rámci nimi riadených rezortov, aby inštitúcie podliehajúce ich riadeniu aplikovali kritériá kvality surovín pri obstarávaní

rávaní surovín a potravín v rámci svojho stravovania;

- ☐ odporúča predsedom samosprávnych krajov a predstaviteľom územných samosprávnych jednotiek aplikovať kritériá kvality surovín pri obstarávaní surovín a potravín pre potreby hromadného stravovania v rámci nimi zriadených organizácií.

Veľmi by nám pomohlo aj zjednodušenie legislatívy, pričom kontrolné orgány by mali byť partnermi pre farmárov, tak ako je to bežné v okolitých krajinách, kde najskôr farmára upozornia, dohodnú sa na termíne pre nápravu a až potom nasleduje represívne opatrenie, t.j. prípadná pokuta.

Máme tu Medzinárodný rok trvalo udržateľného cestovného ruchu pre ekonomický, sociálny a environmentálny rozvoj (vyhlásené OSN-FAO), s ktorým jedlo ako najspotrebnejší tovar veľmi úzko súvisí, tak urobme všetci všetko pre to, aby sme aj v tomto smere posunuli slovenský vidiek k väčšej životaschopnosti.

**Zuzana Homolová,
predsedníčka
EKOTRENDU SLOVAKIA**

